



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในวงการศึกษাপฐมวัยของไทย ปัญหาเรื่องการเร่งสอนอ่านเขียนมีมานานกว่า 20 ปี แม้ว่านักการศึกษาปฐมวัยจะนำแนวการสอนแบบเตรียมความพร้อมมาใช้ แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาคือ เนื่องจากเด็กก็ยังไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่านเขียนในแวนนี้ และเป็น ที่ตกเถียงกันเรื่อยมาว่าควรส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาที่เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาลอย่างไร จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้นักการศึกษาปฐมวัยต้องการนวัตกรรม ที่จะช่วยลดปัญหาการเร่งเรียนอ่านเขียนที่ขัดกับพัฒนาการของเด็กมาใช้ในวงการศึกษাপฐมวัย ไทย

ในทศวรรษที่ผ่านมาการเรียนอ่านเขียนของเด็กอนุบาล ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก จากนักวิชาการ นักการศึกษา และบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหลายฝ่าย จากการศึกษาค้นคว้าของ Bulter,1979; Crago,1975; Durkin,1966; Heath,1983; Hiebert,1981; Taylor,1983 and Teale,1986 cited in Glazer,1994 พบว่า เด็กสามารถเรียนอ่านและเขียนได้โดยธรรมชาติ ตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากผู้ใหญ่ให้มี ประสบการณ์กับภาษาในลักษณะต่างๆ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษา

บัททอน (Button,1992) กล่าวว่า พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก และครู เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจในการใช้ภาษาให้กับเด็ก ช่วยเหลือให้เด็กเห็นความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างภาษาพูดกับตัวหนังสือ ความรู้และความเชี่ยวชาญของครูในการส่งเสริมและสนับสนุนเด็กดังกล่าวเป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับนักการศึกษาในระดับอนุบาล

ข้อค้นพบเกี่ยวกับธรรมชาติในการเรียนอ่านเขียนของเด็กในระยะแรกเริ่ม นำไปสู่แนวการสอนแบบใหม่ที่เรียกว่า แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) ซึ่งยึดธรรมชาติในการเรียนอ่านเขียนของเด็กเป็นหลักและมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีสังคมจิต ภาษาศาสตร์ (Sociopsycholinguistics) กูดแมน (Goodman, 1986 อ้างถึงใน ھرรษา นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ ่ง่าธรรมสาร, 2534) ผู้นำคนสำคัญในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ กล่าวถึง หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้สอนต้องมีความหมายสมบูรณ์ มีใจความครบถ้วนและเน้นความสัมพันธ์ของการฟังพูด อ่าน เขียน

2. เนื้อหาในการเรียนภาษาสำหรับเด็ก คือประสบการณ์จริงที่เด็กจะได้ฝึกกระบวนการคิดในการใช้ภาษาด้วยความมุ่งหมายในสถานการณ์ที่หลากหลาย
3. การเรียนภาษาได้จากการใช้ภาษาในการเรียนทุกวิชา
4. การสอนภาษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่เด็กริเริ่มขึ้นเอง โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมนั้น รวมทั้งเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน
5. การสอนภาษา ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทำกิจกรรมภาษาร่วมกันระหว่างครูกับเด็กโดยครูต้องมองว่าข้อผิดพลาดของเด็กเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และครูต้องสนับสนุนให้เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อที่จะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น

ในประเทศออสเตรเลียได้มีความเคลื่อนไหวในการนำนวัตกรรมการสอนภาษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาของเด็กตามธรรมชาติ หรือแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในวงการศึกษาดังนี้

มาร์ติน (Martin, 1991) ผู้เขียนบทความเรื่องการให้ครูตัดสินใจหยุดยั้งพฤติกรรมการสอนภาษาแบบเดิมที่เน้นการจำเป็นคำเป็นประโยค (Basal) ลงในรายงานการประชุมประจำปี ของ The International Reading Association. ในปี 1991 กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระหว่างปี 1960-1980 ไว้ดังนี้

ปลายปี 1960 ครู และผู้บริหารโรงเรียนในประเทศออสเตรเลีย ได้แสดงความสนใจในการสอนที่มุ่งเน้นความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล

ต้นปี 1970 สถาบันฝึกหัดครู ได้เริ่มปรับปรุงหลักสูตรใหม่ตามแนวโน้มที่เกิดขึ้น

กลางปี 1970 โรงเรียนต่างๆ ในออสเตรเลียได้เน้นวิธีการสอนที่ใช้หนังสือสำหรับเด็กที่หลากหลายและเป็นจำนวนมากมาช่วยในการสอนภาษาแบบวรรณกรรมเป็นฐาน

ปลายปี 1970 โรงเรียนได้เป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตรการสอนภาษา และได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวางถึงการใช้อย่างเหมาะสมมาตรฐานในการประเมินผล

ปี 1980 ผลดีจากการอบรมครูในประเทศนิวซีแลนด์ ทำให้ประเทศออสเตรเลียจัดการฝึกอบรมครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติขึ้น มีการใช้วิธีการสังเกต การจดบันทึก การดูผลงานเด็กแทนการใช้การวัดผลด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน ผู้ผลิตหนังสือ ครู และหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ร่วมมือกันพัฒนาสื่อและวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในห้องเรียนเป็นจำนวนมาก มาร์ติน กล่าวว่า ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงการสอนที่เน้นการจำเป็นคำเป็นประโยค (Basal) มาสู่การสอนตามแนวการสอนแบบธรรมชาตินั้น เกิดจากปัจจัยดังนี้

1. การให้อิสระในการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน ที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละโรงเรียนหรือความต้องการของเด็กแต่ละคน โดยได้รับการยอมรับจากผู้ที่มีอำนาจในการจัดการศึกษาในส่วนกลาง
2. การมีกระบวนการฝึกอบรม
3. การที่ครูต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนด้วยตนเอง มากกว่าที่จะเป็นการรับคำสั่งจากเบื้องบน
4. ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวการสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล (Early Literacy) นั้น จำเป็นต้องมีการฝึกอบรม ดังที่ คาร์นีนและเมเยอร์ (Carnine, 1988; Mayer, 1988 cited in Button, 1992) กล่าวไว้ว่า ถ้าเทคนิคการอ่านและการเขียนเป็นสิ่งที่มียุทธผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ครูต้องปรับตัวให้เข้ากับทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานนำไปสู่การปฏิบัติ และต้องใช้เวลาเพื่อที่จะประยุกต์วิธีการใหม่ๆ ไปใช้ในห้องเรียน

แม้ว่าจะได้มีการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับวิธีการนำแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในชั้นเรียนแทนการสอนภาษาแบบเดิมเป็นจำนวนมาก แต่การนำไปใช้ก็พบกับปัญหาและอุปสรรคเสมอ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เป็นเรื่องของนวัตกรรมเกี่ยวกับแนวคิดและความเชื่อ เพราะว่ำนักการศึกษายังมีความเข้าใจในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงไม่ดีพอและยังไม่มี ความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการจะเปลี่ยนอย่างแท้จริง (Fullan, 1978 อ้างถึงใน ลำลี ทองธิว, 2526) นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการขาดความเข้าใจในนวัตกรรม ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากความเครียดที่เกิดขึ้นกับครูที่ใช้วัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังที่ เพซ (Pace, 1992) กล่าวว่าความเครียดของครูเกิดขึ้น จากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

1. ความเครียดเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนความเชื่อจากแนวคิดในการสอนภาษาแบบจำตัวสะกดคำ มาสู่แนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนภาษาตามแนวธรรมชาติ
2. ความเครียดเกิดขึ้นจากการที่ครูพยายามที่จะใช้แนวการสอนแบบใหม่ และพัฒนาหลักสูตรขึ้นเอง ในขณะที่ผู้ร่วมงานหรือครูคนอื่นๆ ยังคงใช้หลักสูตรแบบเดิม
3. ความเครียดเกิดขึ้นระหว่างครูที่เปลี่ยนมาใช้แนวการสอนแบบใหม่กับครูคนอื่นในโรงเรียน

ทั้งนี้ เว็บบและคณะ(Webb and the other, 1991) กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของครูในการนำแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในชั้นเรียนเช่นกัน คือ

1. ครูเกิดความกลัวและรู้สึกคับข้องใจในการที่จะเปลี่ยนจากวิธีการสอนภาษาแบบเก่ามาสู่แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความตื่นเต้นและสงสัยว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป
2. ครูรู้สึกโดดเดี่ยวและรู้สึกว่าตนเองแตกต่างจากคนอื่น
3. ครูรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับแนวทางที่จะปฏิบัติต่อไปข้างหน้าว่าจะต้องทำอะไร และจะค้นหาความต้องการของเด็กแต่ละคนได้อย่างไร ในบางครั้งครูรู้สึกเหนื่อยมากกับการที่จะต้องเตรียมงานให้พร้อมตลอดเวลา
4. ครูรู้สึกคับข้องใจจากการขาดแคลนสื่อ และไม่มีเวลาที่จะผลิตสื่อได้ทั้งหมด ซึ่งทำให้เกิดความล้มเหลวในการสอน

ปี 1992 บัททอน (Button, 1992) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาครูอนุบาล 3 คนที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับทฤษฎีและการปฏิบัติในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งจัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัยไอโฮไอและใช้ระยะเวลาอบรมติดต่อกันถึง 2 ปี เพื่อค้นหาความเปลี่ยนแปลงของครูว่า ตลอดระยะเวลาของการร่วมฝึกอบรมตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดการอบรม ครูมีการเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร อะไรเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดและการปฏิบัติของครูมากที่สุด ตลอดจนครูมีกระบวนการสอนอ่านเขียนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมาอย่างไร และประการสุดท้ายรูปแบบการสอนเขียนแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Writing) ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาของครูเป็นอย่างไร จากการศึกษาแบบมีส่วนร่วม พบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของครูมากที่สุด คือ เนื้อหาที่ได้รับจากการอบรมตลอดระยะเวลา 2 ปี โดยเฉพาะการได้เห็นการสาธิตการสอนในชั้นเรียนจริงผ่านกระจกทางเดียวและการได้รับการติดตาม ดูแลและให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล จากคณาจารย์ที่เป็นทีมงานของมหาวิทยาลัย จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งที่ทำให้วงการศึกษาของสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จในการเผยแพร่และนำแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในโรงเรียนได้ประสบผลสำเร็จนั้น เกิดขึ้นได้เนื่องจากการมีการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบใหม่อย่างจริงจัง เป็นระบบและสอดคล้องต่อเนื่องกัน

สำหรับในประเทศไทย กระแสของนวัตกรรมดังกล่าวปรากฏในหลายลักษณะตลอดเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โดยมีทั้งการจัดประชุมปฏิบัติการโดยวิทยากรจากต่างประเทศและวิทยากรในประเทศ มีการดูงานต่างประเทศและในประเทศ มีการเผยแพร่ตำรา หนังสือ และสื่อจากต่างประเทศ จึงทำให้โรงเรียนอนุบาลบางแห่งที่ใช้แนวการสอนแบบเตรียมความพร้อมมากระยะหนึ่ง สนใจใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมามีโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งซึ่งเป็นแหล่งศึกษาดูงาน มีกปฏิบัติและศึกษาวิจัยของนักศึกษาในสถาบันผลิตครู ตัดสินใจนำแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในห้องเรียน โดยได้เริ่มการประยุกต์กิจกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในโรงเรียนอนุบาลตั้งแต่ปีพ.ศ. 2538 เป็นเวลา 3 ปีแล้ว และมีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนได้ทดลองนำกิจกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1-2-3 และมีการให้ความรู้ครูควบคู่กันไปด้วยโดยเชิญวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิมานิเทศคณะครูซึ่งจะนำมาสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติตามบริบทของประเทศไทย

สำลี ทองธิว (2526) กล่าวถึงเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาว่า เป็นเรื่องที่ซับซ้อน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏแม้จะมีลักษณะเหมือนกัน แต่อาจเกิดจากอิทธิพลที่แตกต่างกัน หรืออิทธิพลอย่างเดียวกัน อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างประเภทกันได้ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติของครูอนุบาลไทยที่มีบริบทแตกต่างจากต่างประเทศ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยเลือกโรงเรียนดังกล่าวเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้เข้าใจในการรับนวัตกรรมแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติในวงการการศึกษาไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูอนุบาลที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูอนุบาลที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

คำถามที่ใช้ในการวิจัย

1. พฤติกรรมการสอนของครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และสะท้อนถึงความรู้และความเชื่อทางการสอนอย่างไร

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ตามแนวการสอน ภาษาแบบธรรมชาติคืออะไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนร่วมฤทัย แผนกอนุบาล สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบ ธรรมชาติในห้องเรียน
3. ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 2 ปีการศึกษา คือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 - 2539 (17 มีนาคม 2538 ถึง 31 มีนาคม 2540)

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำของครูในขณะที่สอนในห้องเรียนและการ ถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของตน ในด้านการแสวงหาวิธีประยุกต์ใช้ แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ กับแนวการสอนเดิมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชนและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และด้านลักษณะการรับนวัตกรรม ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ที่โรงเรียน ร่วมฤทัย แผนกอนุบาล ในระดับชั้น อนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง แนวการสอนที่โรงเรียนร่วมฤทัย แผนกอนุบาล ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษา ซึ่งมีหลักการสำคัญดังนี้ 1) เนื้อหาในการเรียนภาษาสำหรับเด็กคือประสบการณ์จริงที่เด็กจะได้ฝึกกระบวนการคิดตัดสินใจ สื่อความหมายเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนตามความมุ่งหมายในชีวิตจริง 2) เด็กเป็นผู้ที่คิดริเริ่ม เนื้อหาในการเขียนและอ่านจากสิ่งที่เขียน 3) ครูจะเป็นผู้ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการเขียน อ่านของเด็ก ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาพูดและเขียนในชีวิตประจำวันด้วย

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง ความแตกต่างของพฤติกรรม การสอนของครูใน 2 ด้านคือด้านการแสวงหาวิธีการประยุกต์ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้และความเชื่อของครูเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และด้าน ลักษณะการรับนวัตกรรม ที่โรงเรียนร่วมฤทัย แผนกอนุบาล ในระดับชั้น อนุบาล 1, อนุบาล 2

และอนุบาล 3 ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 และระยะที่ 2 คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ถึง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง สิ่งที่สนับสนุนทางวิชาการทั้งที่ค้นพบด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง และที่เป็นการรับรู้ผ่านผู้อื่น อันส่งผลให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน

ครูอนุบาล หมายถึง ครูอนุบาลโรงเรียนร่วมฤทัย แผนกอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นครูชั้นอนุบาลปีที่ 1 อนุบาลปีที่ 2 และอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2538-2539

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2. เลือกโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนร่วมฤทัย แผนกอนุบาล สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ

2.1 เป็นโรงเรียนที่มีนโยบายการศึกษาที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง และมีการทดลองใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติในห้องเรียน และเป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรมเชิงวิชาการเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

2.2 เป็นโรงเรียนที่มีครูนำแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในชั้นเรียน

3. เข้าสนามและเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้วิจัยตั้งคำถามเกี่ยวกับงานวิจัยว่า ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอนภาษาแบบธรรมชาติของครู

4. สร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญและครูคนอื่นๆ ในโรงเรียน

5. เก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ดังนี้

1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมสอนของครูตามแนวการสอนภาษาแบบ

ธรรมชาติ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สันทนาอย่างไม่เป็นทางการ

ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ดังนี้

- 1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และศึกษาร่องรอยจากสื่อและสภาพแวดล้อม โดยเก็บภาพถ่ายกิจกรรมและผลงานเด็ก
- 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครู เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และศึกษาร่องรอยจากสื่อและสภาพแวดล้อม

ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Reliability) และวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กันไป โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบตีความ

6. สร้างบทสรุปด้วยการใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย และให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ตรวจสอบการตีความของผู้วิจัย ก่อนนำเสนอผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้บริหาร นักการศึกษาปฐมวัยตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปพัฒนาครู ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้มีระบบระเบียบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป